

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 18011
Tarih : 12.04.2022

63197

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde mahpuslara yönelik uluslararası insan hakları ve sözleşmeleri ile Anayasa'yı ve yasal düzenlemeleri yok sayan, insanlık onuru ile bağdaşmayan, özellikle hasta mahpusların nitelikli sağlık hizmetine erişiminin sağlanmadığı bir cezaevi politikası sürmekte iken başta yaşam hakkı olmak üzere birçok hak ihlalinin de arttığı kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Hasta mahpuslar bir devlet politikası olarak ya hapishanelerde ölüme terk edilmekte ya da hastalıkları nedeniyle ölüm sınırında tahliye edilmektedir.

Özellikle siyasi mahpuslara yönelik artan hak ihlallerinin de etkisiyle son bir ay içinde cezaevlerinde üç tutuklunun yaşamını yitirmesine yönelik olarak İnsan Hakları Derneği (İHD) Batman Şubesi, yazılı bir açıklama yaparak ölümlerin şüpheli olduğunu öne sürmüştür.

Öte yandan, Taybet İnan'ın cenazesinin günlerce sokakta bırakılması, Emine Çağırğa'nın 10 yaşındaki kızının naaşını buzdolabına koymak zorunda bırakılması, bir anneye evladının kemiklerinin kargoyla gönderilmesi, Hacı Lokman Birlik'in naaşının zırhlı araca bağlanıp sürüklenmesi, Aysel Tuğluk'un annesi Hatun Tuğluk'un Ankara'da defnedildiği mezardan bir linç güruhu yüzünden çıkartılması şeklindeki birçok örnekte de iktidarın eşitlik kavramını yok sayması ile iktidarın yalnızca yaşama değil ölüme ve ölü bedenlere de uyguladığı ayrımcılık ile hukuksuz devlet pratiğinin insanlık dışı boyutlara ulaştığını göstermektedir.

Ölümlerin bedenlerine ve mekânlarına yönelik şiddet hükümetin en yetkili ağızlarından "teröre yönelik" mücadelenin bir parçası olarak sunulurken yaşamını yitiren siyasi mahpuslara yönelik

yapılan hukuksuzluklar ve kötülükler verilen örneklerle kalmayıp sistematik bir şekilde devam etmektedir. Cenaze işlemleri sırasında basına yansıyan bilgiler siyasal iktidarın ve kamu gücünü elinde bulunduranların mahpuslara ve yakınlarına insanlık dışı bir yaklaşım içinde olduklarının en somut örneğidir. Kandıra 1 Nolu F Tipi Hapishanesinde, işkence ve cinsel saldırıya uğradığı belirtilen ve tutulduğu tek kişilik hücrede şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Garibe Gezer'in cenazesinin hava yoluyla Mardin'e getirildikten sonra cenazenin Dargeçit'e nakli sırasında kayyum yönetimindeki Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne ait cenaze nakil aracının havalimanından cenazeyi almadan geri gönderilmesi, Van Cezaevi'nde 22 Mart günü şüpheli şekilde yaşamını yitiren ve cezaevinin kalp krizi sonucu öldüğünü iddia ettiği 20 yaşındaki Şervan Can Güder için cenaze aracı verilmemesi ve cenazenin bir kamyonetin arkasında taşındığına dair görüntüler basına yansımıştır. Yine 70 yaşındaki Ramazan Turan Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde 21 Ocak 2022 tarihinde yaşamını yitirmiş, Van Büyükşehir Belediyesi kayyımı, cenazenin Hakkari'ye götürülmesi için cenaze aracı ve tabut vermezken cenazenin Hakkari Devlet Hastanesi'nde yıkanmasına da izin verilmemiştir. Çağrılan mahalle imamı da İl Müftülüğünden talimat almadığı gerekçesiyle cenaze defin işlemlerine katılmamıştır. Son olarak Manisa Akhisar T Tipi Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan ve 3 Nisan'da beyin kanaması geçirmesinin ardından 8 Nisan günü şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren hasta mahpus Mehmet Sevinç' in ailesine yaşatılan ayrımcılık yine kamuoyu ile paylaşılmıştır. Adnan Menderes Havaalanı'ndan kargo uçağıyla Sabiha Gökçen Havaalanı'na getirilen ve sonrasında cenaze aracı verilmeyen aile cenazeyi kendi imkanlarıyla Kocaeli'nin Darıca ilçesinde bulunan ve bir devlet memuru olan Piri Reis Camisi imamı tarafından "yasak" olduğu gerekçesiyle yıkama ve diğer dini vecibeler yerine getirilmemiştir. Cenazeye katılmak için araçlarıyla gelen yurttaşlara, cami bahçesi etrafında araçlarını park ettikleri gerekçesiyle para cezası kesilmiş, cenazeyi takip etmek için camiye giden Mezopotamya Ajansı (MA) ve JINNEWS muhabirleri de engellenmeye çalışılmış, gazetecileri ablukaya alan polis, kimlik kontrolü ve ince arama yaparak, gazetecilere sözlü ve fiziki şiddet uygulamıştır.

Her insan, yaşamını yitirdiği anda toplumun geleneklerine ve inancına göre gömülme hakkına sahiptir. Aynı şekilde defnetme, yas ve anma hakkı da güvence altına alınmış bir haktır ve devlet ve kamu görevlileri tarafından en etkili şekilde korunmalıdır. Bu hak sadece "saygıyı" değil, aynı zamanda, yaşamını yitiren kişinin ailesine, akrabalarına ve yakınlarına yönelik kötü muameleyi ve şiddeti de yasaklamıştır. Yaşamını yitiren bir insanı, düşüncesi ve dünya görüşünden dolayı ayrımcılığa tutmak, evrensel hukuk ve insan hakları açısından bir suçtur.

Bu bağlamda;

- 1- 08.04.2022 tarihinde Manisa Akhisar T Tipi Kapalı Cezaevi'nde Mehmet Sevinç'in şüpheli ölümü ile ilgili başlatılan bir inceleme ve soruşturma bulunmakta mıdır?
- 2- Mehmet Sevinç'in cenazesine yönelik ayrımcı ve hukuksuz uygulamalar hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
- 3- Din görevlilerinin defin işlemlerini İl Müftülüğünün talimatı olmadığı gerekçesiyle gerçekleştirmedikleri iddiaları doğru mudur? Doğru ise il müftülüklerinin dini vecibelerin yerine getirilmesi talimatlarını neye göre vermektedirler?
- 4- Piri Reis Camisi imamının defin işlemlerini gerçekleştirmemesi nedeniyle hakkında açılmış herhangi bir idari /cezai işlem ve soruşturma başlatılmış mıdır?
- 5- Cenazelerin nakli için cenaze aracı verilmemesinin nedeni nedir? Bu kararlar kim veya hangi birimler tarafından neye göre alınmaktadır?
- 6- Cenaze işlemlerinde dini vecibeleri yerine getirmekle mükellef imamların bundan imtina etmelerinin sebebi nedir?
- 7- Cenazelere yönelik ayrımcı ve hukuk dışı uygulamaların önüne geçilmesine yönelik olarak herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 8- Cezaevlerinde özellikle siyasi hasta mahpusların maruz kaldıkları hak ihlallerine dair herhangi bir bilginiz bulunmakta mıdır?